Tvistemål

Introduktion - Domstolar - Tvistemål

Frågor:

- Vad heter parterna i ett mål vid en tvist?
- Vad är stämningsansökan och vad ska den innehålla?
- Vid vilken domstol ska ett tvistemål väckas?
- Vem är part och vem har talerätt?
- Får vem som helst vara ombud?
- Vad är skillnaden mellan en fullgörelsetalan och en fastställelsetalan?
- Vad är ett svaromål och vad ska det innehåll?
- Vad kan inträffa om svarande inte skickar in svaromål?
- Kan svarande göra något om en tredskodom meddelas mot en?
- Vad innebär ”förberedelsen” vid tvistemål och varför är den viktig?
- Vad innebär en förlikning?
- Kan förlikning användas som exekutionstitel?
- Hur går huvudförhandlingen till vid tvistemål?
- Hur ser kopplingen mellan domen och yrkande ut?
- Vem ska betala rättegångskostnaderna i ett tvistemål och varför är det så?
- Vad innebär ett förenklat tvistemål (”FT-mål”)?
- Vad innebär att en dom vinner laga kraft?
- Vilka rättsföljder är kopplade till en dom?
- Vad har man en exekutionstitel till?
- Vad innebär resning och domvilla?

Introduktion

I tvistemål skiljer man mellan förmögenhetsrättsliga mål (**dispositiva**) och familjerättsliga (**indispositiva**).

I förmögenhetsrättsliga mål är oense om något: hur ett avtal ska tolkas, om någon är skyldig, vem som är ägare till en sak eller skadeståndsfrågor. Gemensamt för alla fall är att pengar eller äganderätt till något ligger i botten. Ofta handlar sådana fall om att tolka avtal i anslutning till gällande rätt. I grund och botten är frågorna dispositiva, det innebär att parterna själva kan välja att lösa tvisten genom att komma överens. I sådana fall är förlikning tillåtet. 2021 inkom ca 46 000 fall av denna kategori till tingsrätterna.

I indispositiva mål hamnar mål som rör familjer i fråga om äktenskapsskillnad (skilsmässa), vårdnad av barn, underhåll till barn och faderskap till barn. Dessa frågor skiljer sig från de familjerättslig, då de är indispositiva. Det innebär att parterna inte själva kan bestämma över dessa frågor (till exempel måste barnets bästa beaktas vid frågor om vårdnad, boende och umgänge – och domstolen kan gå emot båda föräldrarnas vilja). 2021 inkom ca 27 000 fall av denna kategori till tingsrätterna.

Denna text fokuserar på de dispositiva målen.

Stämning

För att tingsrätten ska utfärda stämning måste stämningsansökan vara korrekt ifylld och bestå av ett antal delar:

Rickard och Monicas tvist

Vi kommer i denna genomgång följa en tvist mellan Rickard (kärande) och Monica (svarande). Rickard anser att han och Monica har ingått ett avtal om köp av en bil. Monica har en annan version. Parterna kan inte komma överens och därför har Richard stämt Monica i tingsrätten. Han vill ha bilen.

- yrkande,
- grund för yrkande,
- samt bevisning

Det måste också anges tydligt vem det är som ska stämmas. Den som stämmer kallas för **kärande** och den som ska svara på kärandes stämning kallas **svarande**. **RB 42:2**. Kärandes talan kallas för **käromål**.

Är **stämningsansökan** inte korrekt ifylld kan den avvisas. **RB 42:4**.

Är den korrekt ifylld drar förberedelsen i gång och det första steget är att svarande ska ange sitt svar, som kallas för **svaromål**, **RB 42: 6**, **42:7**.

Det finns en bestämmelse om **ogrundade stämningar** i **RB 42:5**, denna bestämmelse ska dock användas mycket restriktivt (sällan, och domstolen ska då bedöma stämningen som ”uppenbart ogrundad”).

Yrkandet

Yrkandet är centralt för käromålet – det är på yrkandet käranden vill ha ett **domslut**. Yrkandet måste därför vara tydligt och precist.

Rickard och Monicas tvist

Yrkandet i tvisten är oerhört viktig. Den sätter ramen för vad processen kan handla om. I vårt fall yrkar Rickard på att domstolen ska förplikta Monica att till honom lämna över en bil med registreringsnummer ABC123.

Eftersom det är ett yrkande om att något ska ske, är det en fullgörelsetalan. Richard vill ha en dom som går att verkställa om Monica inte självmant skulle göra rätt för sig.

Beroende på hur käranden har formulerat sitt yrkande talar man om att man för en **fullgörelsetalan**, **RB 13:1** eller en **fastställelsetalan**, **RB 13:2**.

Syftet med en fullgörelsetalan är att kunna verkställa domen (**exekutionstitel** – mer nedan).

En talan om fastställelse skiljer sig från en fullgörelsetalan genom att den inte utmynnar i en dom som verkställbar. Talan har alltså inte till ändamål att åstadkomma en exekutionstitel. Kärandens syfte med en fastställelsetalan är i stället att få klarlagt om det föreligger eller inte föreligger ett visst rättsförhållande mellan honom eller henne och svaranden. Till exempel, har parterna ingått ett avtal eller inte.

Vanligen handlar det om att ovissheten skapar osäkerhet för käranden i planeringen av sin ekonomiska verksamhet. Säg att X är orolig för att inte få betalt enligt ett hyresavtal. Varje gång hyran förfaller kan X stämma Y och kräva betalning. Detta måste alltså ske för varje enstaka förfallen hyresbetalning (varje hyresavgift som inte är betalad i tid). I stället kan X väcka en fastställelsetalan mot Y för att en gång för alla reda ut om det föreligger ett hyresavtal mellan X och Y.

Grund

Kärandens yrkande anger den rättsföljd som han eller hon vill åstadkomma genom att processa, dvs. att svaranden ska betala ett visst belopp till käranden, att domstolen fastställer att det föreligger ett giltigt avtal mellan parterna osv. Med grunden för talan menas de faktiska omständigheter som käranden åberopar till stöd för att rättsföljden ska inträda, dvs. yrkandet bifallas.

Rickard och Monicas tvist

Rickard vill åstadkomma *rättsföljden* att Monica måste lämna över bil ABC123. Därför yrkar Rickard om att domstolen ska förplikta Monica att lämna över bilen.

Som stöd för sitt yrkande åberopar Rickard ett avtal som han anser att han och Monica träffat 22 februari 2020. Han har betalat för bilen. Men någon bil har inte levererats enligt överenskommelsen.

Dessa omständigheter ska sedan bevisas. Till exempel genom att Rickard visar ett skriftligt avtal, eller i övrigt bevisar avtalets existens (eftersom det är Rickard som påstår något i detta fall kommer han också ha bevisbördan).

Grunden för en parts talan består, som nämnts, av faktiska omständigheter. Med det menas förhållanden, om vars existens eller ickeexistens man kan föra bevisning. Det är, enkelt uttryckt, fråga om något som har inträffat eller har kunnat inträffa i verkligheten. Att en person har befunnit sig på en angiven plats vid en bestämd tidpunkt och då har företagit en viss handling är en faktisk omständighet. Till exempel, har X varit på Y:s kontor den 24: april och ingått ett muntligt avtal med Y? Det är faktiska omständigheter som, om de är korrekta, innebär att X och Y har ingått ett avtal. Däremot är det inget påstående om en faktisk omständighet att säga att personen, X, i fråga då handlade i strid med tro och heder eller att handlandet framkallades av olaga tvång (regler i avtalslag som handlar om att avtal kan vara ogiltigt på dessa grunder). Dessa påståenden ger endast uttryck för en uppfattning om vilken rättslig betydelse de faktiska omständigheterna har.

Det är framförda omständigheter som käranden och svarande vill försöka bevisa eller motbevisa. Ett exempel i fallet ovan skulle kunna vara att Z har varit på plats när X och Y ingick ett muntligt avtal.

Käranden kan inte ändra sin talan när den väckts, däremot finns det några undantag i **RB 13:3**.

Bevis

Vi ska diskutera bevis mer längre fram. Men det är viktigt att redan nu förstå att en part kommer att

bära bevisbördan. Hur bevisbördan placeras kan bestämmas i lag, men utgångspunkten är att den som påstår något också ska bevisa detta. Därför är det ofta käranden som har bevisbördan i en process (mer längre fram om undantag).

Laga domstol

Det finns 48 tingsrätter i Sverige och kärande får inte själv välja vid vilken tingsrätt man ska stämma svarande. Rätt domstol kallas **laga domstol**. Huvudregeln säger att kärande ska stämma vid den tingsrätt där svarande har sin hemvist, **RB 10:1**. Om kärande stämmer vid fel domstol kan stämningen misslyckas (den avvisas). Syftet med huvudregeln är att den som blir stämd med enkelhet ska kunna svara och delta i process (genom att inte behöva resa).

Rickard och Monicas tvist

Rickard bor i Stockholm och Monica bör i Södertälje. Därför måste Rickard stämma vid rätt domstol, som i detta fall är den tingsrätt där Monica (svarande) har sin hemvist (Södertälje tingsrätt).

Några undantag kan nämnas:

- Tvist om lös egendom – där lös egendom finns, **RB 10:3**
- Tvist om skadegörande handling – tingsrätt där skada inträffade, **RB 10:8**
- Konsumenttvist – där konsument bor, **RB10:8a**
- Tvist om arv, där döde bodde, **RB 10:9**
- Tvist om fastighet – tingsrätt där fastighet är belägen, **RB 10:10**

Parts- processbehörighet och talerätt

Vem som helst kan vara **part** i ett mål, **RB 11:1**. Men på samma sätt som till exempel omyndiga inte har rättshandlingsförmåga kan inte alla parter själva processa, man kan sakna **processbehörighet**. Detsamma gäller för företag, som måste ha någon som företräder företagets talan i process. I dessa fall krävs en **ställföreträdare** (en förmyndare åt ett barn eller styrelsen för ett företag), **RB 11:2**.

Rickard och Monicas tvist

Både Rickard och Monica är myndiga. De kan därför vara part i målet och de har processbehörighet. Rickard, som väcker talan har talerätt, då han är part i det eventuella avtalet om köp av bil som frågan handlar om (Monica har också talerätt).

Hade Rickards bror ansökt om stämning och yrkat samma sak hade domstolen avvisat stämning då brodern inte hade haft talerätt.

Däremot skulle Rickards bror kunna vara ombud åt Rickard, om brodern lever upp till kraven i RB 12:2.

Exempel

- En 17-årig ungdom som vill föra en rättegång: Här är ungdomen **partsbehörig**, eftersom alla fysiska personer, oavsett ålder, är rättsligt kapabla att inneha rättigheter och skyldigheter. Men ungdomens **processbehörighet** är begränsad på grund av **omyndighet**. Därför måste en förmyndare (oftast en förälder eller vårdnadshavare) agera som ställföreträdare i rättegången.
- En vuxen person med full rättshandlingsförmåga: Denna person är både parts- och processbehörig. Personen kan självständigt föra sin talan i rättegång eller välja att anlita ett juridiskt ombud.

- Ett aktiebolag i en tvist: Ett aktiebolag är en juridisk person och har partsbehörighet om det är korrekt registrerat. Dock kan bolaget inte självständigt framträda i rätten; det måste representeras av en ställföreträdare, till exempel en VD eller annan behörig representant, eller genom ett juridiskt ombud.

Vem som har rätt att överhuvudtaget driva en process är den som berörs av frågan. I vårt fall är det Rickard och Monica som är parter och har talerätt. En vän till Rickard kan inte driva process mot Monica och yrka på att hon ska överlämna en bil enligt avtal mellan Rickard och henne. Endast den som berörs av frågan direkt kan driva process. Den skadelidande, eller borgenär kan driva talan.

Exempel

- En person som väcker talan om en egendom hen inte äger: Även om personen är parts- och processbehörig, saknas talerätt i detta fall. Personen har inte rätt att föra talan gällande denna specifika egendom, eftersom den inte tillhör personen. Denna brist kan inte avhjälpas genom att anlita en ställföreträdare.
- Ett bolag som väcker talan om en rättighet det inte innehar: Här kan bolaget vara parts- och processbehörigt, men saknar talerätt eftersom det inte har rätt att föra talan om en specifik rättighet som det inte innehar.

Ombud

Däremot skulle en vän kunna vara ett ombud, **RB 12:1**. Ett ombud är någon som hjälper part och den som har talerätt att driva processen. Ombudet är ofta en advokat eller en jurist. Ombudet har då troligtvis anlitats för att denna har kompetens i dels processrätt, dels den materiella rätt som förekommer i målet. Krav för ombud är att man bor i Sverige, behärskar svenska och uppfyller ett antal kriterier. Man ska vara kunnig, redbar och gärna ha tidigare erfarenhet av process, **RB 12:2**.

Om domstolen anser att ombudet brister i ovan angivna krav kan domstolen avvisa ombudet, **RB 12:3**.

Svaromål

Stämningen innebär alltså att den som pekas ut i stämning är den som måste lämna in ett svar, att ange sin inställning till käromålet, **RB 42:5 & 42:7**. Denna person kallas svaranden och det svar svarande ska lämna in kallas svaromål. Detta ska innehålla hur man ställer sig till yrkandet och skäl för eventuellt bestridande (samt bevis).

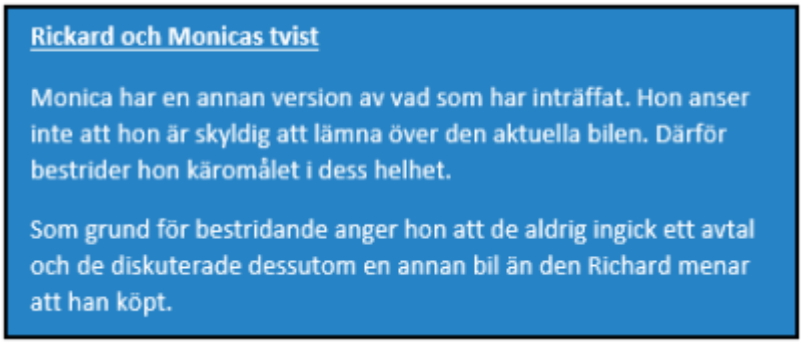

Det är däremot ytterst viktigt att överhuvudtaget svarar – även om man anser att stämningen är obefogad. Risken är annars att domstolen ger en **tredskodom, RB 42:12** (endast i dispositiva tvistemål) – vilket innebär att domstolen bifaller yrkande i sin helhet utan att pröva frågan.

Fortsatt förberedelse

Det är viktigt att båda parternas grunder för sina påståenden reds ut ordentligt. Syftet med förberedelsen är att komma åt kärnan till tvisten.

Rickard och Monicas tvist

När båda parter har tagit del av stämningsansökan och svaromål är det dags för förberedelse. Det kan handla om att kärande skickar en kommentar (ett yttrande) på svaromålet och att svarande väljer att svara på den kommentaren, osv. Detta sker ofta genom att parterna skickar in handlingar.

Rikard och Monica kommer alltså att renodla tvisten skriftligt, innan de träffas. Men för att verkligen reda ut vad man är oense om kan det vara bra om parterna träffas. Därför kan Rickard och Monica träffas, tillsammans med domare och hålla ett sammanträde.

Innan förberedelsen är slut ska domaren, om inte Rickard eller Monica själva tagit upp frågan, höra om parterna vill komma överens innan processen går vidare till domstol. En sådan överenskommelse kallas förlikning.

Det är dock parterna som självständigt ska lyfta in relevanta omständigheter och bevis. Domstolen kommer inte fråga eller hjälpa parterna om sakförhållanden. Detta sammanfattas med **förhandlingsprincipen**. Domstolen ska passivt lyssna och döma (om det går till huvudförhandling).

Att kunna identifiera de faktiska förhållanden som utgör grunden för parts talan är av särskild vikt i **dispositiva tvistemål**, eftersom domstolen i sådana mål är förhindrad att lägga andra omständigheter till stöd för målets utgång än sådana som åberopats av part till stöd för dennes talan, **RB 17:3**.

I **indispositiva tvistemål** är huvudregeln den motsatta. Domstolen har i sådana mål ett eget ansvar för att utredningen blir så fullständig som målets beskaffenhet kräver och kan vid sin prövning beakta andra rättsfakta än dem som har åberopats av parterna.

Tredskodom

Skulle svarande inte besvara käromålet kan alltså en tredskodom meddelas emot denna. **RB 42:11** (detta gäller enbart i dispositiva tvistemål).

Detta kan även ske om part inte dyker upp under den fortsatta förhandlingen, **RB 42:12**, i sådant fall måste motparten yrka på en tredskodom. Detsamma gäller om käranden inte dyker upp, då kan svarande yrka på en tredskodom. **RB 44:2**.

Har part fått en tredskodom meddelad emot sig finns det en möjlighet att förhindra att den ”står fast”. Om part söker **återvinning** i målet kommer tredskodomen inte stå kvar och målet kan fortsätta där det slutade, **RB 44:10**. Faller en andra tredskodom mot samma part han man inte någon möjlighet.

Förlikning

En viktig del i förberedelsen är att undersöka möjligheten för parterna att lösa tvisten innan huvudförhandling. Detta är domarens uppgift och i det avseendet ska domaren, som i övrigt ska låta parterna driva målet framåt, vara aktiv.

Om parterna träffar en överenskommelse, förlikning, så kan domstolen **stadfästa förlikningen**, **RB 17:6**. En stadfäst förlikning får **rättskraft**, **RB 17:11** (mer om detta begrepp nedan). Det innebär även att den stadfästa förlikningen kan användas som **exekutionstitel** och part kan begära verkställande av dom hos kronofogdemyndigheten.

Utan huvudförhandling

Det är inte alla tvistemål som når hela vägen till huvudförhandling (då parterna träffas i rättssalen). Tex om tredskodom meddelas hålls förstås ingen huvudförhandling, eller om stadfäst förlikning meddelas, **RB 42:18**. Eller om båda parterna vill så kan huvudförhandling hållas i förenklad form i samband med förberedelsen, **RB 42:20**.

Huvudförhandling

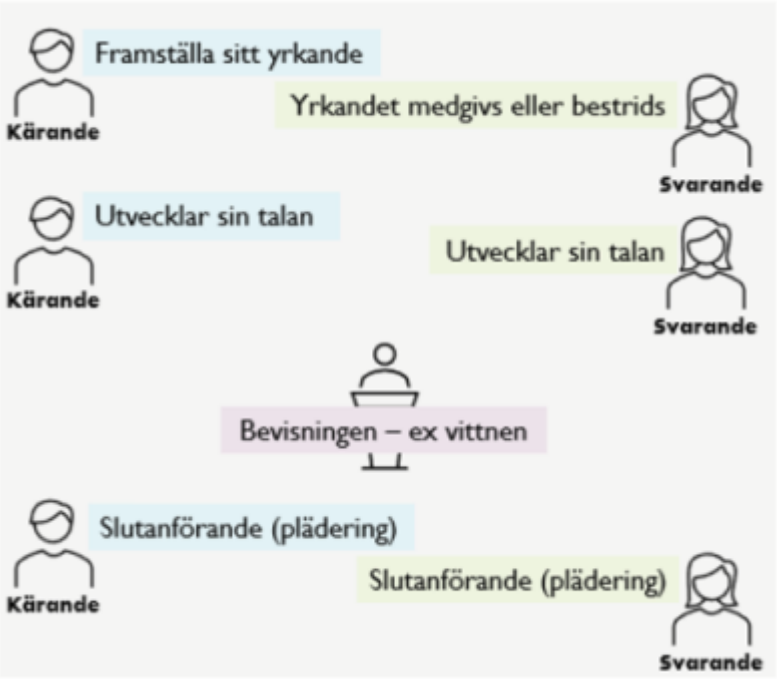

Om parterna inte kan komma överens om att lösa tvisten genom förlikning kommer frågan överlämnas helt och hållet till domstolen. Parterna kommer i huvudförhandling att lägga fram sina inställningar och bevis, när det är gjort kommer domstolen att döma i frågan.

Huvudförhandlingen ska i huvudsak vara muntlig, **RB 43:5** (**muntlighetsprincipen**).

Huvudförhandlingen börjar med att käranden framställer sitt yrkande och svarande sin inställning (medgivande eller bestridande) till yrkandet. Därefter får respektive part utveckla sin talan och lägga fram bevisning (de kan i stället hänvisa domstolen till skriftliga handlingar). Muntlig bevisning måste dock genomföras i rättssalen (nuförtiden används dock vittnesutsagor i större utsträckning). Huvudförhandling avslutas med slutanföranden, som sker muntligt. Det är en sammanfattande

argumentation från respektive part om va

Rickard och Monicas tvist

Richard kommer börja att i rättssalen säga sitt yrkande, därefter svarar Monica om hon bestrider (eller medger delvis).

Därefter får Rickard utveckla sin talan och förklara för rätten vad det är som hänt och varför yrkanden bör bifallas. När Rickard är klar är det Monicas tur att utveckla sin talan och berätta vad som hänt och varför käromålet ska ogillas.

När sakframställningen är klar lyfts bevis in, vittnen hörs.

Till sist får Rickard och Monica en chans att sammanfatta och argumentera för rätten, varför domstolen ska bifalla respektive ogilla käromålet.

Under huvudförhandling gäller **omedelbarhetsprincipen**, **RB 17:2.** Det är en mycket viktig princip som domstolen måste ha i bakhuvud. Den handlar om att domaren inte får döma över något annat än vad som tagits upp under huvudförhandling. Det är därför mycket viktigt att båda parterna verkligen ser till att lyfta in allt de anser att domstolen behöver veta för att fatta ett korrekt beslut. Av den anledningen blir förberedelsen mycket viktig.

Huvudförhandling ska genomföras så snabbt som möjligt och utan onödiga uppehåll, **RB 43:11** (**koncentrationsprincipen**). Detta då det som sägs av parterna och det som domarna ska döma över ska vara ”färskt” i deras minne.

Domare i tvistemål

Huvudregeln är att tvist i tingsrätt avgörs med tre domare, **RB 1:3a**. Det finns dock en rad undantag då man anser att endast en domare räcker. Det kan till exempel handla om att saken i sig inte är särskilt komplicerad, RB **1:3a 3 st**. Men även om parterna själva går med på att hålla förhandling direkt i anslutning till muntlig förberedelse, **1:3a 2 st**, eller om målet är ett så kallat förenklat mål (FT-mål). Det är ett FT-mål om värdet på det parterna tvistar om understiger ett prisbasbelopp (2023 var det 26 750 kr).

Tre domare	En domare		
		Förenklad form	
Huvudregel RB 1:3a	**Enkel beskaffenhet** RB 1:3 a 3 st. *ej komplicerat mål*	RB 1:3a 2 st. *Parter samtycker till omedelbar HF vid muntlig förberedelse*	**FT-mål** RB 1:3d *Tvistigt belopp understiger halvt pbb*

Tanken med förberedelse är att alla tänkbara omständigheter och bevis ska lyftas fram då. Det är bland annat för att huvudförhandling ska kunna hållas så snabb och effektivt som möjligt. Det är därför inte möjligt att hur som helst, inför huvudförhandling, inkomma med nya omständigheter och bevis. Om kärande varit slarvig eller misstagit sig angående omständigheter anses det som grov oaktsamt att ändra sig när man kommit så långt i processen att det är dags att hålla huvudförhandling. I sådana fall får domstolen strunta i sådana ändringar, **RB 43:10**.

Nya yrkanden ska i princip inte ske inför huvudförhandling, **RB 13:3**. Det finns några undantag. Om fullgörelse skulle omfatta något som det visar sig inte längre existerar kan kärande ändra yrkandet att omfatta ersättning för den saken i stället (om det visar sig att bilen Rickard vill ha, har gått sönder

eller försvunnit, och detta får Rickard veta när processen dragit igång, finns det möjlighet att ändra yrkandet till att begära ersättning för bilen istället). Det kräver dock att ändringen beror på en omständighet som blivit känd efter att talan väckts.

Rättegångskostnader

Huvudregeln för rättegångskostnader är att den som förlorat målet står för sina och motpartens rättegångskostnader. Av dessa kostnader är det främst ombudskostnader som kan uppgå till stora belopp, **RB 18:1**.

Reglerna om rättegångskostnader syftar mot att förhindra onödiga rättegångar. Tanken är att endast parter som genuint tror att de har en chans att vinna målet ska fortsätta driva processen framåt. Om man vet med sig att man egentligen inte har en stark talan (både kärande och svarande) så ska risken att får betala rättegångskostnader förhoppningsvis få en att tänka efter noga.

Dessutom syftar reglerna mot att de som vinner ska försättas i samma position som han skulle varit i om motparten hade gjort rätt från början, utan process. I praktiken en processuell skadeståndsbestämmelse.

Vad som ersätts går att läsa i **RB 18:8**. För att få sina rättegångskostnader ersatta måste däremot part yrka för det, **RB 18:14**. Framför allt är det arvode till ombud som är den stora kostnadsposten.

Kortfattat kan man säga att rättegångskostnaderna kan fördelas olika beroende på hur mycket av kärandes yrkande som bifalls. Om en part inte får full framgång med sin talan eller båda parter för talan och vinner framgång gäller då följande för kostnadsansvaret. Har en part vunnit eller förlorat endast i liten omfattning kan han få full ersättning. Bifalls mindre, men mer än hälften, får han jämkad ersättning. Bifalls käromålet till hälften kvittas kostnaderna.

Förenklat tvistemål

Syftet med reglerna i ett förenklat tvistemål (FT-mål) är att det inte ska vara allt för avskräckande att tvista om belopp som i sig inte är särskilt stora. Till exempel ska en konsument våga stämma en säljare utan att riskera att stå för motpartens kostnader om man förlorar. I FT-mål finns det en begränsning för vad man kan komma att ersätta motparten, om man förlorar.

Rättegångskostnaderna i FT-mål:

- Rättslig rådgivning i högst en timme á 1342 kr exklusive moms.
- Ansökningsavgift för stämning á 900 kr (2 800 kr för vanliga tvistemål).
- Resekostnader för part eller dess ombud om personlig inställelse inte föreskrivits – denna summa kan alltså variera.
- Vittnesbevisning – också en summa som kan variera, men vittnesmålets kostnader måste hur som helst stå i proportion till förhandlingen och den tvistiga saken.
- Översättning av handlingar (om det t.ex. behövs tolk).

Den stora skillnaden är att man endast får ersättning för en timmes rådgivning, till skillnad från att få sina ombud täckta av motparten helt om man vinner, **RB 18:8a**.

Om parterna förlikas så stannar rättegångskostnaderna på respektive part, **RB 18:5**, såvida inte förlikningsöverenskommelse innehåller något annat. Det är alltså upp till parterna att avgöra vem som ska stå för rättegångskostnaderna.

I **RB 18:2** görs undantag för mål som endast kan avgöras genom dom, till exempel äktenskapsskillnad, mål om vårdnad och umgänge med barn och beslut om faderskap. I sådana indispositiva mål stannar eventuella kostnader på part.

Dom

Domstolens avgörande av saken sker genom dom, RB 17:1.

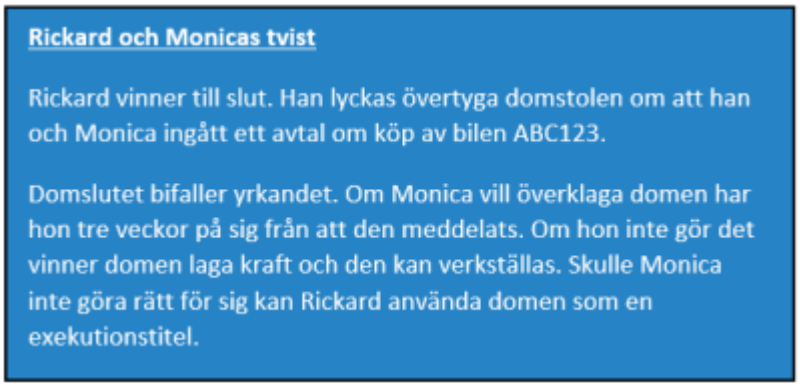

Vad domen innehåller styrs helt och hållet av parternas yrkande. Detta bestäms särskilt i **RB 17:3** och kallas **dispositionsprincipen**. Om det är ett fast belopp som kärande yrkat, till exempel 100 000 kr. Kan domstolen inte döma svarande att betala kärande 120 000 kr. Däremot, kan domstolen döma svarande att betala ett lägre belopp (om svarande till exempel lyckats bevisa att man betalat 50 000 kr redan). Domstolens domslut är ett direkt svar på yrkandet. Antingen bifalls det eller så ogillas yrkandet. Det kan även bli så att delar av ett yrkande bifalles.

Om parterna i förlikning är eniga om att överenskommelsen ska gå att verkställa meddelar domstolen en **stadfäst förlikning, RB 17:6**, som fungerar som en dom.

När domen har meddelats har båda parterna tre veckor på sig att överklaga domen, **RB 50:1**.

När tiden för överklagande har gått ut vinner domen **laga kraft**. Det innebär att den står sig. Den går inte att överklaga längre och kan **verkställas**. Att domen kan verkställas innebär att den går att använda som **exekutionstitel**. Skulle det vara så att den som förlorat i tvisten inte gör rätt för sig självmant kan staten, via Kronofogdemyndigheten, utmäta egendom. Det innebär i slutändan staten med tvång tar den egendom som kärande har rätt till enligt domen.

Domen får även r**ättskraft, RB 17:11**. Det är ett viktigt koncept som innebär att det domstolen dömt över inte kan prövas igen. Utan rättskraft hade en kärande som förlorat kunna väcka talan igen, och hoppas på att vinna.

Ett exempel kan illustrera: Om en köpare yrkat att ett köp av en vara ska hävas (pga. fel) men att käromålet ogillas kan samma köpare inte mot samma säljare, rörande samma vara, i stället yrka om prisavdrag i en ny rättegång.

Däremot skulle samma köpare, mot samma säljare, i en andra rättegång kunna yrka om prisavdrag om det rör sig ett helt annat fel än vad som avsågs i den första processen (detta exempel kommer

från rättsfall, NJA 1999 s 522).

KÄROMÅL:	Grunden	Yrkande
Kärande: Rickard	Monica har den 22/2 2020 ingått ett avtal om att sälja sin bil, registreringsnummer ABC123.	Monica ska förpliktas att till Rickard avlämna bil, ABC123.
SVAROMÅL:	**Grunden**	**Inställning/yrkande**
Svarande: Monica	Monica förnekar att hon och Rickard har ingått ett avtal – de har bara diskuterat ett eventuellt köp, men aldrig kommit överens.	Monica bestrider yrkandet (d v s yrkar att käromålet ska ogillas).
DOMEN:	**Domskäl**	**Domslut**
	Genom bevisningen i målet är visat att Monica och Rickard har ingått ett avtal om köp av bil.	Monica förpliktas att till Rickard avlämna bil, ABC123.

Resning och domvilla

Även efter att en dom vunnit laga kraft finns det två möjligheter att riva upp domen. Resning handlar om att det i vissa mycket speciella fall går att ta om en redan genomförd rättegång, detta gäller både för tvistemål och brottmål, **RB 58:1 respektive RB 58:2**.

Exempel i tvistemål kan vara att en ledamot begått ett brott eller allvarligt tjänstefel och det har påverkat utgången i den första rättegången. Även i brottmål finns det en chans till resning, med samma motivering som ovan, men även om det skulle komma fram omständigheter och bevis i efterhand, som inte kunde tas fram för tillfället vid rättegången. Domvilla föreligger om det visar sig att domstolen begått ett allvarligt processuellt fel (t ex inte följt någon av de processrättsliga principerna). Om domstolen inte följt dispositionsprincipen eller omedelbarhetsprincipen kan domen komma att rivas upp, **RB 59:1**.

From:
https://www.juridik.kristiansen.nu/ - **Juridik på gymnasiet**

Permanent link:
https://www.juridik.kristiansen.nu/doku.php?id=processraett:tvistemal&rev=1706444146

Last update: **2024/01/28 12:15**